

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2255/636/909
Konu : Yazılı soru önergesi

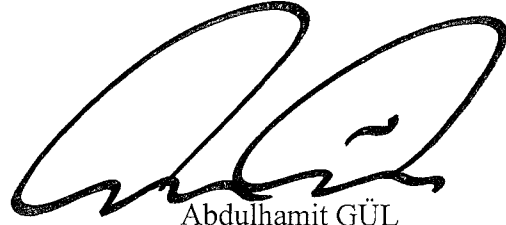
10.12.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 01/11/2019 tarihli ve 43452547-120.07-557204 sayılı yazı,
b) Cumhurbaşkanı Yardımcılığı ifadeli, 12/11/2019 tarihli ve 48360949-610-E.181860 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Cumhurbaşkanı Yardımcılığına gönderilen ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcısına (Sayın Fuat Oktay) yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20620 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Cumhurbaşkanlığına

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2255/634/907
Konu : Yazılı soru önergesi

M. 10.7/2020

Sayın Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Siirt Milletvekili
TBMM

Cumhurbaşkanı Yardımcısına (Sayın Fuat Oktay) yöneltilip Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/20620 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Anayasanın;

1- "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

2- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

B) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157. maddesinde, Kanunun başka türlü hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemlerinin gizli olduğu,

2- "Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar başlıklı 160. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayacağı,

3- "Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri" kenar başlıklı 161. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, doğrudan doğruya veya emrindeki adlî kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabileceği,

4- "Kamu davasını açma görevi" kenar başlıklı 170. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ise, kamu davasını açma görevinin, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirileceği; soruşturma evresi sonunda toplanan delillerin, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturması halinde, Cumhuriyet savcısı tarafından iddianame düzenleneceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Sözü edilen bu düzenlemeler çerçevesinde, işlendiği iddia edilen bir suçla ilgili delillerin takdiri ve olayın vasıflandırılması da dâhil olmak üzere, soruşturma yürütülmesi,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

koruma tedbirlerine başvurulması ve sonucuna göre kamu davası açılmasında tüm yetki ve sorumluluk yargı mercilerine ait olup, gizli olarak yürütülen ve yargısal faaliyet kapsamında kalan soruşturma aşamasında ne tür işlemler yapıldığına dair Bakanlığımızda bilgi bulunmamaktadır.

II- A) Anayasanın "Kanun önünde eşitlik" kenar başlıklı 10. maddesinin birinci fıkrasında; herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu hükmüne yer verilmiştir.

B) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1- "İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme" kenar başlıklı 115. maddesinin birinci fıkrasında, cebir veya tehdit kullanarak, bir kimseyi dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya veya değiştirmeye zorlayan ya da bunları açıklamaktan, yaymaktan meneden kişinin, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı; ikinci fıkrasında, dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi hâlinde, fail hakkında birinci fıkraya göre cezaya hükmolunacağı; üçüncü fıkrasında, cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye birinci fıkra hükmüne göre ceza verileceği,

2- "Hakaret" kenar başlıklı 125. maddesinin üçüncü fıkrasında, hakaret suçunun, kamu görevlisine karşı görevinden dolayı; dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı; kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle işlenmesi halinde, cezanın alt sınırının bir yıldan az olamayacağı,

3- "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama" kenar başlıklı 216. maddesinde, halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimsenin, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı; halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişinin, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı; halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılayan kişinin ise fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

C) Günümüzde nefret suçunun da mücadele edilmesi gereken en önemli suçlardan biri olarak uluslararası gündemde yerini almış olması, bu fiilin ayrımcılık temelli suçlardan olması, fail ve mağdur ile birlikte tüm toplumu yakından etkilemesi gibi nedenlerle, son derece önemli olan bu konuda, özel düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

13/03/2014 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 6529 sayılı Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, temel insan haklarının kullanımının genişletilmesi yanında bir kişinin sahip olduğu özelliğinden dolayı ayrımcılığa uğramamasının temini amacıyla düzenleme yapılması öngörülmüş, ayrımcılık suçunun tanımlandığı 5237 sayılı Kanunun "Nefret ve ayrımcılık"

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

kenar başlıklı 122. maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, ayrımcılığın dayandığı sebepler belirlenmiş, bu suçun ancak doğrudan kasıtlı ve nefret saikiyle işlenebilen bir suç olduğu belirtilmiş ve ayrıca cezası da artırılmıştır.

Ç) Başta Anayasamızın 10. maddesi ve Türk Ceza Kanununun 122. maddesi olmak üzere yukarıda anılan maddeler ve diğer kanunlarda yer alan hükümler ışığında nefret suçları ve nefret söylemiyle mücadele edilmektedir. Öte yandan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 7. ve 125. maddeleri, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 82. ve 83. maddeleri, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun 8. maddesine bakıldığında, nefret suçları ve ayrımcılıkla mücadelenin siyasi hak ve özgürlükler, kamu hizmetlerinden yararlanma ve yayın hizmetleri açısından da sürdürüldüğü görülmektedir.

Ayrıca, Türk Ceza Kanununun "Cezanın belirlenmesi" kenar başlıklı 61. maddesine göre; hâkim, somut olayda failin güttüğü amaç ve saiki göz önünde bulundurarak suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirleyebilmektedir. Bu madde ile nefret saiki, müstakil olarak suçun kanuni tanımında yer almayan veya ağırlaştırıcı bir unsur olarak öngörülmediği birtakım temel suç tiplerinin, bu saik ile işlenmesi durumunda, yargılamayı yapan hâkime cezanın bireyselleştirilmesi aşamasında alt sınırdan uzaklaşarak ceza verilmesi için bir gerekçe oluşturabilmektedir.

III- Anayasanın, "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" kenar başlıklı 88. maddesinde kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği hükmü yer almakta iken söz konusu hüküm, 16/04/2017 tarihinde yapılan referandumla kabul edilen 21/01/2017 tarih ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16. maddesiyle; kanun teklif etmeye milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği şeklinde değiştirilmiş, söz konusu düzenleme 09/07/2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

10/07/2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 38. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; adalet hizmetleriyle ilgili konularda gerekli araştırmalar ve mevzuat hazırlıklarını yapmak ve görüş bildirmek Bakanlığımızın görevleri arasında sayıldığından çalışmalarımız bu çerçevede yürütülmektedir.

IV- 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adli sicil tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmakla birlikte, adli istatistikler sanık ve suç esas alınarak derlenmektedir. Bu çerçevede, müstakil düzenleme konusu ve suçun unsuru olmadığı sürece mağdur ve suçtan zarar görenin dili, ırkı, milliyeti, rengi, cinsiyeti, engelliliği, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini ve mezhebi gibi ayrıntılar esas alınarak bilgi derlemesi yapılmadığından istenilen ayrıntıda bilgi sunulamamakla birlikte; 5237 sayılı Kanunun "Nefret ve ayrımcılık" kenar başlıklı 122. maddesi ile "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama" kenar başlıklı 216. maddesi uyarınca ceza mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan davalardaki suç ve karar sayılarına ait istatistiklere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün "<http://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün

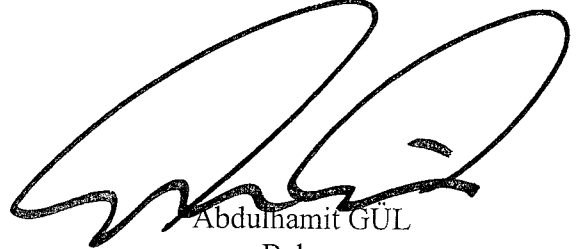

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

olabilecektir.

V- Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 26/11/2019 tarihli cevapta; soru önergesinde bahsi geçen olay hakkında soruşturma başlatıldığı, soruşturmanın devam ettiği ve bir şüphelinin tutuklu olduğu bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit GÜL
Bakan

